

LA BARRETINA

SETMANARI POPULAR, HUMORISTICH Y LITERARI
Deslligat de tot partit polítich

SORTIRÁ CADA DISSAPTE

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Molas, 24, entressol

Número solt, 5 céntims.
Atrassats, 10 céntims.

SUSCRIPCIÓ: Un any, 3 ptas.—Mitj any, 1'50
Los suscriptors del interior, rebrán lo folletí encuadernat

NOTA DE LA SETMANA

—¿Qué riuhen? ¿qué rihuen? — Yes.
—¿Total perquè 'm deixo lligar?...

Ahí queda eso.

TERCER FOLLETÍ DEL DRAMA **La forsa de las passions**
Lo Castell encantat TERCER FOLLETÍ DE DITA COMEDIA

LA SETMANA

¿De qué parlarém?... ¿De política?... ¡Deu me 'n guart! Corren uns mals ayres fa uns quants días que 't fan tapar la boca vulgas ó no vulgas. Val més que ho deixem correr; no t' emboliquis *tet* que podrías pendrer mal. Estém passant una temporada que lo millor es parlar de cosas ben ignocentas. Sobretot ben ignocentas. Si fos aficionat á rondallas desseguida trobaría assumpto per omplir lo que tant me preocupa. Pero ves, quí se 'n recorda d' aquells qüentos que la dida 'ns explicava per fernos venir la son? Jo per desgracia tinch la memoria molt funesta, tant, que si tenía de relatar las aventuras del *Rey Negro* y la *Princesa Blanca* fora fácil que fes tornar lo blanch negro. Si parlo de la retirada del *Minuto*, pitxor, puig desperto certas recordansas al vanagloriós poble espanyol. Y avuy ab tot lo qu' ha passat es tant trist ferli venir las llágrimas als ulls! L' únich que pot dirse té la llibertat complerta ¡dixós d' éll! es l' infortunat personatge del drama d' en Zorrilla *Don Juan Tenorio*. Aquest es un mort que tots los anys resucita y es capás de posar *coto* 'fins als empleyats de las cédulas. Ja se sap, en arrivant á primers de Novembre l' home s' arma de cap á peus: surt del seu ninxo, y decidit com sempre comensa á fer las entremaliaduras de costúm y que tanta fama han donat á lo seu nom.

Los meus desitjos foren explicar alguna cosa nova. Com per exemple los adelantos de la agricultura, la filosofía dels bitllets de banch y las pessetas falsas, l' inmortalitat d' un ex-ministre espanyol y altres cosas que resultan interessantas, pro sí, sí, ja pots xiular si es que l' ase no vol beurer.

No está *el horno para tortas*, com dihen els castelláns. La literatura ab mí no crech que tingui cap eminencia; soch franch y m'ho sé conéixer.

Jo no soch d' aquells que s' inspiran baix una petita idea y comensan á emborronar fullas y més fullas de paper, total per dir solsament que per Nadal será festa. Jo, gracias á Deu, peço una mica de clar: may me han agradat els treballs d' aquets *ilustres* escriptors que son capassos d' escriurer un poema dividit en trenta caus sols per ensalsar la gloria dels aragonesos que behen á morro.

Al pá, pá; y al ví, ví. ¿No es vritat amich lector? Dispénsam donchs, si 'm concreto en fer tant poca cosa. Volía sortir del pas y no sabía cóm.

MONFONT.

IDILI

Lema: Ya asoma la blanca luna
tras el empinado cerro
que resguarda el caserío
del temporal en invierno.

(Noche de luna, poema de A. Reyes.)

Era la nit; la platejada lluna
Ab raigs d' argent brillava 'l fons del mar,
Y voltada d' estrelles d' una en una
Semblava aixís mateix volguers' tapar.

Las sombras de la nit disminuían
A temps de que creixía la claror;
Y 'ls aucellets qu' encar tot just dormían
De sos niuhets arreu arreu sortían
Cantant per l' ample espay himnes de
(amor.)

Tot era hermós: lo cel s' engalanaba
D' aquets colors divins may igualats;
Y á iluminar lo sol ja comensaba
Sobre la mar ab mil colors daurats.

Lo flayre de las flors més delicadas
Del pensament, la rosa y de 'l clavell,
Despedían esencias perfumadas
D' aromas recatadas
Iguals 'l llesamí y lliri vermell.

Las fons per son murmuri endormeixían

Vessant á doix sos cristalls mes clars;
Las águiles y 'ls aucells junts hi bebían
Y á ran del mar tot d' un plegat fugían
Anant pe 'l mitj dels arbres á amagars'.

La nau desafiant el mar, crusaba
Cap l' horitzó; roncaba fort lo vent,
Y en estendre las velas comensaba;
Y era tant lo que 'l vent ja l' allunyaba
Qu' igual com si volés atravessaba
Tot l' horitzó perdentse 'n el moment.

Se veyan las montanyas amagarse
Detrás d' espesa boyra, que flotant,
Semblava que també volgués posarse
De l' Univers enter sempre al devant.

¡Quin goig! sols al pensarhi s' extassía
Lo cor, al contemplar tanta bellesa:
Semblava que ab sa gala y ufanía,
A sa primera edat de colp naixía
La sempre fecundant Naturalesa.

¡Quant gran es Deu! Cantém cantém sa
gloria
Que ressoni com eco d' esperansa;
Y encar que sigui sols una memoria,
Tinguém hasta morir sa recordansa.

JOAN FIGOLS Y PUJOLÁ.

Los tochs de las campanas

Cantavan los galls ab lo coll estirat y encarcarat, senyalant la vinda guda del sol, y una munió de gallinas contestavan ab uns cloqueig llarchs y no sé si plens de nyonya. Aprés comensá á lladrar un gos y una colla de tous li contestaren.

Per llarch rato una calma solemne y magestuosa regná. L' ayret suau de matinada encara s' era encadenat allá á la Eólia per son rey, ab aixó, tot estava quiet, algún que altre aucell estirava una ala, llensant algún pit... pi...i...it, empró s' endormiscava prompte.

Jo, que volía sorpendre la terra embolcallada ab son tupit mantell del baí que, encare que pesat, s' enlayra barrejat ab lo tuf dels arbres y

rebollám, m' enfilava turó de Mongat amunt per la banda de Barcelona; tot pujant semblava faltarme l' ayre per respirar, sá y enllá un ambient pesat, groller, plé de mil olors poch agradables; mes al ser al cim, respiro un ayret fresquívol, que 'm pocigolleja y á pleret, pleret, se m' infiltrava per mon cos, s' endinza per las venas y arterias, arriba al cos y me sento una calma, un benestar, un plaher que prompte 's cambía per una frisansa, un removiment de sanchs, que 'm temptan sí, depressa, depressa, tost avall, avall m' entorni. Mes lo frisament minva y estench de primer la vista al mar. Allá d' allá 's veu alguna vela ab lo vesllúm llarch... llarch, mes ençá se comensan á formar las onas y al peu mateix del poble rompen, ab sort remor, convertidas en una espuma blanca pura, com borrallóns de neu tantost cayguts.

Y vareig quedar entussiasmat.

Lo poble va semblarme un remadet de cabras rossas y blanchs anyells, anant á sentarse avans d' entrar pe 'ls camps nets y pulits, vers y xamosos de la encontrada; y assaborint l' imatge poética, passava la vista indiferent pe 'ls masos, pe 'ls esbojarrats cimals, per Badalona, Poble Nou, y ni Barcelona, ab sas cent xemeneyas y campanars, me desensopían.

Poch á poch vareig calmarme, y al mirarlo de nou me semblá un paneret de flors, aquí veyá rosers, emblema del amor; allí clavells de mil colors, tarongers florits, emblema del sant Matrimoni; més enllá dálias, que ho son del negre orgull, girassols de la inconstancia; ginesteras de ufanosa planta, y com un lliri que sobressurt al mitj d' una toya, lo cloquer de Montgat, ab tres campanas que tost brúnzian armoniosament la sortida del sol, ab un recort alegre per tot bon fill ab lo toch del Ave María.

Las campanadas, de tres en tres, llargas, solemnes y acompassadas, s' estengueren... s' estengueren, y prompte moltras finestras s' obriren.

Sortí entretant algún feble raig del sol, y allavors los aucells se llen-saren ab delior dins l' immensitat de la volta, deixantse caurer ab gracia inimitable sobre algún insecte que servís per peixer á la niuhada tantost nascuda. De cants, de per tot arreu ne sortían, que, barrejats ab la remor de la mar, me produhían l' efecte d' un concert.

Y 'l sol, lo gran sol, comensava á treure son disch, esquinsant boyras enfargadoras, esvahint escabots d' algún núvol y allunyant ab forsa hercúlea lo fúm negre y danyívol d' alguna xemaneya.

Mongat semblava un formiguer; quina gaubansa en los joves, quins caus en la fadrinalla, quins parlaments en los vells, y tots, tots plens de alegría com si 'l be de Deu de verdor qu' arreu s' oviraba, junt ab la tranqüilitat de l' ánima, fos la causa de tal estat.

Los camperols y camperolas de las masías vehinas també m' encantaren; allí una noya rodejada d' una munió de virám, escampava grapats d' ordi y blat de moro; més enllá, un pagés bastía una sinia; en una paraula, tot era moviment.

Lo disch del sol se veyá ja tot sencer, y al pendre comiat del turó,

sento brandar las campanas ab un só trist que m'entra á l'ánima, ¡tocavan á morts! La morta era una noya que, segóns deyan, tenía salut per vendre.

Y meditant sobre l'estat de ma ánima, pe 'ls dos diferents tochs de campana vareig retornar á la masía que m'hostejava.

Ab tot y fiblar lo sol, lo vell pagés de la casa me digné que 'l temps estava insegur, y per més que 'm semblá impossible, dintre de breus moments sortí d'allá un escabot de núvol negrós y lleig com un cap de rata pinyada que s'estenia y s'aixamplava; de primer fou de color gris, aprés, negrós, poch á poch tapá 'l sol, tot sentintse l'axordador rodolar del tró, vejentse lo zigzejar dels llamps y rebotar algunas destriadas gotas sobre la pols, passen bronzentas las aus, los bens y animals s'encabritan renillant, la maynada corra á agafarse á las faldillas de la mare, las llocas ab sos clochs, clo...o...ochs, cercan ajoch, tot, tot indica que prompte una tempestat capolará aquella verdor, aquella riquesa, aquellas tan benvolgudas plantas, que son la tranquilitat y alegría dels pagesos.

De per totas las xemeneyas surten olors d'espígols, romanills y fari-gola que creman las mestressas tot pregant á Deu pera que s'allunyi la tempesta; devant del Sant Crist creman dos trossos de ciris del Monument, mes los senyals de la tempestat no amaynan, sembla que 'ls prechs dels fidels no arriuan al cel.

De prompte una veu sonora, una veu de pau, veu que fá alegrar l'esperit per més qu'estiga abatut, sura en mitj dels trons, ressona en mitj del vent y aufega á las onadas. Es la veu de las campanas, es lo toch de bon temps, es que 'l senyor Rector, compadescut de sos feligresos, convida al poble á resar, l'invita á buscar l'ausili en Aquell que domina sobre 'l vents, amayna las tempestas y ha posat á la mar la débil muralla de la sorra.

Poch á poch paran los trons, lo vent se converteix en un ayret agradable, los ronchs de las onadas son més suaus, sols queda la veu de la campana tocant á bon temps y 'ls prechs del bon senyor Rector dirigits al Etern.

Eram ja á la tarde.

Los arbres, ayrosos, dirigían sos caps de brot, nets y encisadors al cel; las plantas, las flors y tota verdor daba bó de mirar; sortiren las cabras á escapsar los brots de las herbas, lo cabridar á jugar per l'herbeig y ja ni recorts de la tempesta quedavan.

Los sol s'aprofitá de l'estona que l'hi quedava, no sols picant, sinó encastantse al clatell y cara dels pagesos, tanta era la recansa d'aquellas horas perdudas que n'estava tapat per núvols.

Y s'anava lent fosch.

Los aucells buscavan ajoch ja en los racers, ja en las goltas de las

casas de pagés, ja en los cimats del campanar ó en los ráfechs de las casas.
De prompte las campanas de Mongat tocan l' Angelus, lo resan tots los pagesos y aprés plegan, y de per tots los curriols venen pagesos al poble que riallers los espera.

ANTONI DE TOLOSA.

Llegida en la vetllada que tingué lloch á Mongat ab motiu de l' inauguració del rellotje y campanar de l' Iglesia parroquial.

UN TIPO

Com n'hi ha molts.

Totas las noyas
quant á mí 'm veuhen
lluhint lo garbo
que 'n tinch per cert,
baix, molt baix dihuen:
«¡Mira quin jove!
¡Quina arrogancia!
¡Oh! ¡Y es guapet!»

Jo me n' aparto,
faig la rialla,
vull despreciarlas,
pro... al últim, res:
l' amor m'hi porta
y... 'l ditxo ho canta:
No 's pot ser guapo
per cap diner.

Vesteixo sempre
d' última moda,
corbata verda,
negre 'l barret,
botinas rossas
fetas á mida,
y en fí ¡caramba!
No 'n parlém més.

Soch un *tenorio*,
soch un *currido*,
soch un *tunela*,
soch un d' *aquells*;
me gustan todas
y 'l ditxo ho canta:

No 's pot ser guapo
per cap diner.

Lo cementiri
no té prous ninxos
per enterrarhi,
(be prou que 's veu),
aquellas noyas
tan resaladas
qu' han mort ¡pobretas!
de sufriment.

Jo ab mas miradas
de traydoria
glatir las feya
passant el temps.
¡Quantas n'he mortas!
pro... 'l ditxo ho canta:
No 's pot ser guapo
per cap diner.

Los uns m' envejan,
los uns m' admiran,
soch de la *goma*
lo més select.
May falto als toros
ni á las carreras,
vaig sempre en cotxe
may vaig á peu.

Menjo á las fondas
que hi ha més bonas,
fumo bons puros
y ¡alsa Manel!
¡Visca la broma!
Si... 'l ditxo ho canta:

No 's pot ser guapo
per cap diner.

—
Sols m'amohinan
deu mil inglesos
que 'm persegueixen
á tort y á dret
portantme comptes
de *frioleras*,
que totas juntas
pujan un feix.

—
¡Malehit siga
'l no tenir quartos!
pro de tots modos
soch un gat vell.
¡No m'hi amohino!
Seguím lo dirxo:
«No 's pot ser guapo
per cap diner.»

PAU ROSES.

DE TOT ARREU

Lo diumenge prop-passat al «Centre Moral de Sant Francisco de Paula», va posarshi en escena 'l drama en tres actes del senyor Albanell, «Fam d' or», finalisant la funció ab «Los grills de las sebas.»

—Si no 's presenta cap inconvenient inesperat, lo diumenge, día 25, á las deu del matí y en lo Teatro de Novetats, l' «Orfeo Catalá» donará un dels concerts ab que obsequia als seus socis protectors.

En dit concert estrenarán «Cap al vespre», de Straus; «Las Campanas» y «Cansó amorosa», de Daniel.

—En lo «Patronat del Obrero», lo día 28 del mes passat, se posá en escena baix la direcció dels senyors Cuspinera y Casamajó las obras «La paz del hogar» y «Cura de moro.» La execució á cárrech dels senyors Montserrat, Escarré, Marco, Casamajó, Cuspinera, Capestany y Villar, va ser bastant acertada, escoltant estrepitosos aplausos.

—Ha visitat nostre Redacció *Lo Pensament*, revista mensual que novament ha vist la llum pública á la ciutat de Sabadell. Al saludar afectuosament á la premsa en general, LA BARRETINA agraeix tals mostrars d' afecte.

Ens plau donchs, l' atenció é hi establím gustosíssims lo cambi.

—Lo diumenge prop-vinent á las quatre de la tarde en el local del «Centre Gallego de Sant Jaume Apóstol» (Escudillers, 19, 1.º,) la secció dramática dels Lluisos de Bethem representarán las obras «Catalunya», «A missas ditas» y «Qui no crida no es valent»

De fora

—Lo día 28 del prop-passat mes, se representá en lo «Centro de Católichs», de Olot, lo drama en tres actes «Lo Compte de Montferrat», original de don Francesch Pradell y la sarsuela en un acte, «Criaturas naixém.» Abdúas foren molt ben rebudas pe 'l numerós y distingit públich que de gom á gom va omplir lo local.

Un aplauso als joves aficionats que 's portaren tant bé en l' execució.

—Al «Ateneo de Sant Lluís Gonzaga» de Sant Andreu de Palomar, s'hi posá en escena 'l mateix día 'l drama històrich castellá «Guzmán el Bueno», lluhintshi molt en sa interpretació los senyors Campanyá, Sitjá (C.), Quintana (S. y F.). Bachs, Pessas (F.) y molt en especial el senyor Sabater que se n' endugué 'l paper de protagonista. Acabá la funció ab «La torre dels misteris.»

—S'ha organísat á Manresa una societat teatral que porta 'l nom de «Centro Lírico Dramático.» S'ha encarregat de la direcció d' escena, 'l distingit jove manresá, don Fernando Soler y Ginestá.

Soluciones á la LÁPIDA ENDEVINALLA

Lo polítich que buscavam en nostre anterior número es segóns

59 endevinayres diuhen que es En Martínez Campos.

17 » » » En Silvela.

22 » » » En Castelar.

12 » » » En Sagasta.

2 » » » En Dato.

6 » » » En Cánovas.

N'hi ha un que coincideix ab las initials J. G. que 's coneix que no ho ha llegit bé, puig que la seva solució no toca pilota.

La verdadera solució segóns consta en las probas del número anterior qu' obran en la Capitanía General es

SAGASTA

Los 12 endevinayres que ho han acertat, poden passar per l' Administració durant aquesta setmana pera recullir l' obra promesa qu' es una de las publicadas per LA BARRETINA y que podrán escullir.

En lo número próxim publicarem los noms dels premiats.

Conserveus tots y hasta un altre.

PARE ENDEVINALLA

Serveys de la Companyía Trasatlántica de BARCELONA

Duas expedicions mensuals á Cuba y Méxich, una del Nort y altra del Mediterrani.—Una expedició mensual á Centre América.—Una expedició mensual á Río de la Plata.—Una expedició mensual al Brasil arrivant fins al Pacífich.—Tretze expedicions anyals á Filipinas.—Una expedició mensual á Canarias.—Sis expedicions anyals á Fernando Póo.—156 expedicions anyals entre Cádiz y Tánger, arrivant fins á Algeciras y Gibraltar.—Las fechas y escalas s' anunciarán oportunament.

Pera més informes, acudeixis als Agents de la Companyía

Tipografía «El Cosmos»: Valencia, 247.—Barcelona.